

UIT DE HISTORIE VAN KOEDIJK

door J.P. Geus

XXXVII - Gas en elektrisch

We kunnen ons het leven zonder gas en elektriciteit haast niet meer voorstellen. Toch is die energie pas in deze eeuw algemeen beschikbaar gekomen. Rond 1910 leek het er op of elke stad en ieder dorp zijn eigen gasfabriek wilde hebben.

In 1911 waren burgemeester en wethouders van Koedijk in gesprek met de gemeente Bergen, waar eventueel een gasfabriek zou komen als Koedijk ook gas wilde afnemen. In datzelfde jaar werden er voorbereidingen getroffen om tot een Electricische Centrale voor Westfriesland te komen.

Het bestuur van Koedijk ging toen met geen van beiden in zee.

In 1912 bestond de mogelijkheid om gas te betrekken van Alkmaar of Warmenhuizen, terwijl het Koedijker deel van Sint Pancras eventueel gas van Langedijk zou kunnen krijgen. Men wilde de bevolking biljetten laten invullen om zo de behoefte te peilen. Het resultaat was dat, zich aan de Kanaaldijk 200 ingezetenen voor gasaansluiting opgaven. Men kwam toen echter tot de conclusie dat de aanbieding van Warmenhuizen voor de toekomst verre van wenselijk leek. Tevens bleek dat het deel van Sint Pancras geen gas van Langedijk kon krijgen en vermoedelijk ook niet van Alkmaar. Na overleg met de gemeente Oudorp wilde men nu voor gezamenlijke rekening een eigen gasfabriek stichten. De kosten van een steenkolengasfabriek werden geraamd op circa f 90.000,- waarvan 5/8 voor rekening van Koedijk zou komen en 3/8 voor rekening van Oudorp. Voor het benoemen van een adviseur werd inmiddels f 100,- uitgetrokken. Begin 1913 bleek dat er in Oudorp weinig belangstelling onder de bewoners was, zodat van het hele project niets terecht kwam. Voor gaslevering stonden toen alleen Alkmaar en Warmenhuizen nog ter beschikking. Het hele gasproject kwam echter op een laag pitje, toen in de loop van dat zelfde jaar de mogelijkheid voor het verkrijgen van elektriciteit geboden werd. De Kennemer Electriciteit Maatschappij (K.E.M.), het later P.E.N., legde toen een hoogspanningskabel naar een transformatorhuisje in de gemeente Bergen, bij de Koedijker vlotbrug. Er was in Koedijk veel belangstelling voor. Aan de Kanaaldijk wilde 205 ingezetenen een aansluiting hebben.

De K.E.M., gevestigd te Bloemendaal, zou het gehele net aanleggen. De kosten daarvan werden begroot op f 17.500,-. De distributie kwam in handen van de gemeente, die daartoe een Gemeentelijk Electriciteits Bedrijf in het leven riep. Ook de woonhuisaansluitingen werden door de K.E.M. aangelegd. De aansluiting van het net naar het huis kostte gemiddeld f 8,- en de installatie in huis f 6,- per lichtpunt. Het elektrische licht moest op 1 september 1913 branden. Er was tevens straatverlichting aangelegd, doch daar werd op het verbruik bezuinigd door in het brandschema op te nemen, dat die verlichting bij lichte maan niet zou branden.

In 1914 kwam er ook elektrisch in het Koedijker deel van Sint Pancras (met uitzondering van de Achterweg). Tenslotte werd in 1921 besloten om ook Huiswaard, de Zeswielen en de Achterweg van elektrisch te voorzien. Dat besluit werd in 1922 uitgevoerd. In 1929 kwam het gemeentebestuur tot de conclusie dat er bij de bevolking, behalve voor radio, waterleiding en elektriciteit, ook belangstelling was voor kookgas. Het Koedijker deel van Sint Pancras was in 1927, door het bedrijf in Noord-Scharwoude, van gas voorzien. Na een rondschrijven bleken er in het voorjaar van 1930 aan de Kanaaldijk 190 gegadigden te zijn. Er werd toen spoedig een overeenkomst voor gaslevering met de gemeente Alkmaar gesloten en in oktober werd al met het leggen van de gasbuizen begonnen. Alles ging in snel tempo. Op 27 maart. 1931 werd, door de commissie van bijstand voor de lichtbedrijven te Alkmaar, voor de wederzijdse bestuurders een maaltijd aangeboden ter gelegenheid van de officiële ingebruikstelling der gasvoorziening der gemeente Koedijk.